

Consell per la República: entre la desconstrucció i el lideratge estratègic

written by Jaume Renyer | 26 de setembre de 2023

Article publicat al [blog d'en Jaume Renyer](#) el 18 de setembre de 2023, amb un post scriptum del 25 de setembre.

El Consell per la República es va presentar al mateix Palau de la Generalitat el 30 d'octubre de 2018 quan era president Quim Torra i vicepresident Pere Aragonès. L'acte va comptar amb l'assistència dels membres del Govern de la Generalitat i de diputats dels partits que li donaven suport i representants d'organitzacions civils. Semblava que la seva constitució havia de suposar un [tombant estratègic](#) per capgirar la reculada retroautonomista i reprendre el camí encetat pel referèndum d'autodeterminació del 1r d'Octubre. ER aviat se'n va desmarcar i ara no para d'hostilitzar-lo des del govern autonòmic. Junts només hi té alguns representants al govern del Consell. Poc més de cent mil persones d'arreu dels Països Catalans hi donem suport actualment.

L'Assemblea de Representants escollida democràticament ara fa dos anys reflecteix la militància que li dona suport, però la direcció estratègica (o més aviat només tàctica) rau en la presidència de Carles Puigdemont i el seu govern. Ara, en carta del proppassat 28 d'agost, hom proposa dissoldre-la amb aqueix argumentari:

“L'actual Assemblea de Representants acabarà el seu mandat properament. Al marge de les qüestions estrictament reglamentàries, convé que arribats a aquest moment tracem un balanç de l'experiència, dels aprenentatges i sobretot de la perspectiva de futur que se'ns obre a partir d'ells. El Consell és una institució nova i innovadora, i com a tal està

sotmesa a un escrutini molt exigent tant des de dins com des de fora, perquè és el referent sobre el qual s'articula la defensa política i institucional del procés d'independència iniciat amb el referèndum del primer d'octubre. L'Assemblea i el Govern ho hem tingut molt present al llarg d'aquests primers dos anys de l'experiència, conscients, alhora, que del resultat n'hauríem d'extreure conclusions per tal de millorar les eines de què ens hem dotat.

Durant aquests dos anys, des de la celebració de les eleccions el mes d'octubre del 2021 fins avui, l'Assemblea ha fet una tasca política d'un valor indubtable: ha dut a terme amb gran eficàcia les seves funcions de codificació, d'impuls i control del Govern i de posicionament polític sobre qüestions essencials per a la culminació del procés d'independència. L'Assemblea de Representants del Consell de la República ha estat i és una experiència d'innovació institucional valenta –una Assemblea parlamentària formada per representants escollits directament per la ciutadania, sense la mediació d'organitzacions polítiques– que ens ha obligat a tots els actors del Consell a fer un profitós procés d'aprenentatge. Amb totes les disfuncions que inevitablement es produeixen quan s'arrenca un projecte nou, i amb les diferents aproximacions que cadascú té a la idea d'assemblea, el balanç és profitós i ens ha d'ajudar a encarar la nova etapa que tenim al davant.

El Govern ha fet en els darrers mesos el seu deure de balanç i reflexió per tal de diagnosticar adequadament el moment que viu el procés d'independència, i identificar les oportunitats que es presenten. Tenim les eines, però les hem de reforçar per fer-les més eficients i eficaces en l'objectiu que dona sentit a la nostra existència. En aquest sentit, i escoltant moltes veus tant en el si de l'Assemblea com de diferents ciutadans registrats, compartim el missatge que se'ns adreça de focalitzar-nos en l'objectiu final més que no pas en l'organització o el funcionament intern, que, d'altra banda,

era una feina imprescindible en el primer període de l'Assemblea, però que no ha estat percebuda com una prioritat del Consell. Hem de focalitzar, doncs, les nostres energies. Des del Govern hem identificat de manera clara dues prioritats, orientades a preparar-nos en dos àmbits específics:

- La generació de recursos organitzatius que ens permetin dur a terme accions al territori, orientades al seu control.
- La definició dels continguts i de les regles del joc de la República catalana, que han de ser posades a disposició del conjunt de ciutadans i ciutadanes.

En aquest sentit, el Govern creu que cal posar a consulta del conjunt dels registrats a la nostra institució –consulta vinculant, tal com marca el Codi de Mecanismes de Consulta– una proposta de millora organitzativa pensada principalment per atendre aquestes prioritats i perquè quedin clares les funcions dels diferents òrgans. Així, es proposa la creació de dos òrgans de representació amb dues missions ben definides i centrades en dues de les principals exigències que hem rebut en aquests darrers dos anys. A partir de la decisió dels registrats, el Govern haurà de fer efectiva la reestructuració proposada, implementant els nous òrgans i adaptant la normativa actual:

a) una Cambra de representació dels Consells locals i també de les bases del Consell, que tindrà l'objectiu de deliberar i prendre decisions sobre les accions que el Consell ha de fer al conjunt dels Països Catalans.

b) una Cambra l'objectiu de la qual serà l'elaboració de la legislació republicana és a dir, les lleis de la República, en la qual puguin participar tots aquells experts i professionals necessaris per a aquesta tasca de què compta la base de registrats del Consell.

▪ En conseqüència, algunes de les funcions de l'actual Assemblea haurien de ser transferides a altres òrgans:

a) l'elecció del president del Govern del Consell passaria a ser responsabilitat del conjunt dels membres del Consell, en una elecció directa en la qual participarien el conjunt dels registrats.

b) la tasca de la regulació normativa interna del Consell passaria a ser responsabilitat del Govern, que en tot cas hauria de sotmetre els diferents Codis que aprovi a la ratificació del conjunt dels registrats.

Com que aquesta reforma modifica l'actual estructura institucional del Consell, des del Govern hem presentat una proposta de consulta a la Sindicatura Electoral i de Processos Participatius amb aquest projecte de reforma substancial, orgànica i normativa. Si la Sindicatura aprova la proposta, la voluntat del Govern és que aquesta consulta es pugui celebrar el més aviat possible, durant aquest pròxim mes de setembre.

És per això que el decret de dissolució de l'actual Assemblea de Representants que avui es publica, no fixa encara la data de les pròximes eleccions fins que es conegui el resultat de la consulta vinculant (*el Codi General atorga al president del Consell la potestat de dissoldre l'Assemblea, dissolució que, per la seva naturalesa, no porta associada la convocatòria d'eleccions ni està sotmesa als terminis del Reglament Electoral*).

De no fer-se així, les eleccions quedarien convocades automàticament a partir del darrer dia d'agost d'acord amb les actuals regles electorals, obrint així el risc que aquesta convocatòria electoral entri en contradicció amb el resultat (vinculant) de la consulta.

El Consell té marge de millora, i ens hem proposat d'explorar-lo. Creiem que l'evolució del necessari sistema de representació de què ens hem de dotar satisfà moltes de les

demandes rebudes per a un millor funcionament de la Institució. És, en tot cas, un pas endavant que ens ha d'apropar a la ciutadania que no està registrada i donar més utilitat al Consell, amb la participació molt més activa de tota la nostra estructura territorial i de tanta gent inscrita que ha fet saber de la seva disposició a posar el seu coneixement i expertesa professionals al servei de l'objectiu fonamental que tenim fixat."

Abans d'ahir (16/09/23), en una entrevista a *Vilaweb*, Toni Comín, vicepresident del Consell per la República, deixa en evidència la superficialitat argumental de la proposta : ["No perdem energies al Consell en discussions surrealistes"](#). La dissolució de l'Assemblea de Representants no és una simple qüestió organitzativa, si s'aprova serà interpretada políticament com un pas enrere en la seva capacitat de participació i mobilització. Personalment, crec que els termes reals que haurien de centrar el debat sobre el futur del Consell per la República són uns altres: o entra en una via de desconstrucció real (no necessàriament oficial) per deixar pas a la intervenció dels partits perifèrics al poder de Madrid per intentar la reforma del sistema constitucional (com propugnen ER i Bildu) o assumeix el lideratge estratègic del conflicte polític amb l'ordre estatal franco-espanyol i cerca esdevenir un referent de masses com va ser en el seu moment l'Assemblea de Catalunya.

Post Scriptum, 25 de setembre del 2023.

Avui, a *Vilaweb*: "Trenta membres de l'Assemblea de Representants publiquen un comunicat dur contra el govern del Consell de la República". [A qui fa nosa l'Assemblea de Representants?](#) Carta oberta al president del Consell de la República, M. Hble. Carles Puigdemont

Benvolgut president,

Després de diversos dies de reflexió, un grup de representants de l'Assemblea hem decidit d'alçar la veu per denunciar públicament les accions i les mesures unilaterals que ha adoptat el govern del Consell de la República en detriment de la nostra cambra. Les formes, que s'haurien de fonamentar en

el respecte mutu, semblen haver estat completament obviades en aquesta decisió.

Heu de saber que entenem la complexitat de la situació a l'exili. Força representants de l'Assemblea, entre els quals alguns dels que subscriuim aquesta missiva, compartim l'amargor del jou de la repressió espanyola. A més a més, tots ens considerem lluitadors per la independència i tenim (o teníem) fe en el projecte que havia de dirigir aquesta aspiració des de "l'espai lliure d'Europa", d'acord amb el mandat democràtic del Primer d'Octubre. Per tant, la pregunta que us fem és evident: per què sembla que l'Assemblea de Representants esdevé una molèstia per al govern?

1. Ha actuat l'Assemblea contra el govern?

El vice-president, Toni Comín, ha insistit repetidament que l'Assemblea de Representants hauria d'acatar les directrius i donar suport a les orientacions polítiques del govern. Aquesta postura seria aberrant en qualsevol sistema parlamentarista seriós i també ho és per a l'Assemblea, la cambra legislativa triada pels ciutadans registrats al Consell i, per tant, dipositària directa de la sobirania popular de la nostra institució.

És obvi que tots compartim els valors i objectius fundacionals del Consell i, per això, l'hem defensat sempre i a tot arreu. No hi ha hagut cap facció dissident amb la intenció de malmetre o desvirtuar la missió i visió del Consell; tot el contrari. De fet, durant gairebé dos anys de legislatura, cap de les decisions preses pel govern ha estat obstruïda, refutada o limitada per part de l'Assemblea.

Quant als mecanismes de control, l'Assemblea disposa només de la moció de censura (segons l'article 382 del Codi General), una eina que mai no s'ha fet servir, ni tan sols s'ha considerat de fer-ho. Les preguntes i les compareixences (estipulades a l'article 221.2.c del mateix codi) han estat

emprades per posar en qüestió i evidenciar mancances ocasionals en la gestió del govern. Tanmateix, aquests mecanismes no són mesures coercitives: representen un exercici de democràcia deliberativa que fomenta el debat intern i la cerca de consensos dins d'un marc de diàleg plural.

2. El govern actuava, per tant, contra l'Assemblea?

Lamentablement, sí. Hem assistit a un llarg seguit d'obstacles, intromissions i menyspreus a la feina feta pels representants que sempre provenien de la direcció executiva del govern.

Un exemple clar el vam veure durant l'aprovació del Codi de Consells Locals, que va gaudir d'un ampli suport entre els representants, molts dels quals l'havien treballat de manera directa amb els seus respectius Consells Locals. Aquesta feina es va fer amb un autèntic esforç de democràcia representativa i de participació política, sempre respectant l'autonomia i els drets dels implicats, i va establir una base sòlida per al futur en proporcionar un altre eix d'acció per al govern. L'única veu discordant va ser la del vicepresident que, en veure les seves esmenes desestimades, va emprendre una campanya de desprestigi contra la Comissió Legislativa Orgànica i va engegar una croada en defensa d'una proposta de concentració del poder legislatiu en el govern, portant-lo a l'Assemblea.

En el desenvolupament d'aquesta croada, el vicepresident va forçar la seva compareixença en les comissions, on va emprar actituds desautoritzadores, com ara afirmar que "la separació de poders és una relíquia medieval sense lloc en el segle XXI", per justificar la proposta de concentració de poder en el govern. En un altre cas, va arribar a dir a una veterana de la lluita contra el franquisme, que era crítica amb la proposta, que li calia "llegir més llibres".

Afortunadament, la majoria de l'Assemblea ha estat prou

perspicacç i ha votat en contra d'aquesta deriva autoritària cada vegada que s'ha posat a debat. L'última, en el ple del 15 de juliol de 2023, en què el vicepresident va defensar la tramitació d'urgència d'una reforma del Codi General que només tenia per objectiu donar al govern poder i control sobre la funció legislativa al marge de les majories. Aquesta iniciativa, que havia de dur la rúbrica de tots els membres del govern, segons obliga el Codi General, mai no s'ha fet constar documentalment que es feia per unanimitat.

L'intent d'usurpar la independència legislativa de l'Assemblea, una cambra composta per 121 representants elegits de tots els Països Catalans i de la resta del món, va ser refusat com a improcedent i innecessari. Per sort, molts altres membres del govern s'han expressat repetidament contraris a aquestes actuacions unilaterals. Actuacions que, per tant, mai no es fan ni per consens ni per decisió col·legiada del govern.

3. És realment costosa l'Assemblea?

Contràriament al relat que s'ha intentat construir, la realitat és que l'Assemblea no és una estructura cara de mantenir. Vivim en una era que les reunions virtuals són moneda comuna, i plataformes com ara Zoom han minimitzat dràsticament els costos associats a la comunicació i la col·laboració. Tampoc no ha calgut invertir significativament en personal tècnic addicional ni per a la infraestructura digital requerida.

Tot i això, el govern ha pres unilateralment i repetida la decisió inexplicable de desviar una quantitat significativa de recursos amb el pretext de garantir el "bon funcionament" de l'Assemblea: càterings de luxe, mobiliari ostentós excessivament logotipat, emissions televisives amb una producció de gran escala... La llista de despeses innecessàries i no sol·licitades és notablement llarga. Aquests recursos haurien pogut servir per a projectes més vitals del Consell

(com ara l'execució del Pla de govern o la materialització de les Resolucions aprovades en ple), per comptes de malbaratar-se en despeses que ni l'Assemblea ni la seva Mesa mai no havien demanat.

Alhora, cal demanar-se si els proveïdors beneficiaris d'aquestes despeses de representació, muntatge d'esdeveniments i equip tècnic multimèdia no han estat una via de negoci d'un cercle reduït de persones pròximes al vice-president. No oblidem que els diners que rep i administra el govern surten de la butxaca dels Registrats al Consell.

Així mateix, val la pena destacar que totes les despeses personals dels representants de l'Assemblea, en exercici de les nostres funcions obligatòries (viatges, hotels, etc.), les hem assumides nosaltres mateixos voluntàriament sense esperar de rebre'n rescabament ni retribució.

4. Ha deteriorat l'Assemblea la imatge del Consell?

Creiem decididament que no. Els representants electes, sense excepció, hem estat fermes defensors del Consell i de la necessitat de consolidar-lo com a peça clau per a la independència. A l'exterior, hem defensat amb convicció el projecte i la feina duta a terme per tots els implicats. Som conscients que ja tenim prou adversaris.

Les eleccions a l'Assemblea del 2021 van ser un èxit sense precedents, amb la participació inèdita de gairebé 25.000 registrats, una fita que cap altra organització independentista mai no havia assolit. Hem estat ambaixadors del Consell en les nostres respectives comarques i ciutats, hem representat la institució i hem explicat la nostra feina i els nostres objectius en nombroses conferències i actes, en col·laboració estreta amb els Consells Locals.

Per contra, Toni Comín, actuant com a responsable tècnic del Consell, va ordenar l'eliminació dels correus institucionals dels representants, (de sobte i sense avisar. Molts

representants, que volíem acomiadar-nos dels electors i agrair-los la confiança, no vam poder-ho fer. Alhora, vam deixar de rebre les respostes dels registrats, incloent-hi agraïments, crítiques, suggeriments i comentaris a la nostra feina. És incompreensible que la direcció del govern decidís interrompre de manera abrupta aquest canal vital de comunicació directa entre els ciutadans i els seus representants electes i d'aquests entre ells mateixos. Més encara quan els actuals representants i la mesa encara tenim funcions previstes al Codi General, com ara conformar la Diputació Permanent (article 213.6 del Codi General).

En defecte dels canals interns de comunicació, ens trobem forçats a informar els registrats i els altres representants per les xarxes socials i els mitjans de comunicació, com fem amb aquesta carta.

5. És positiu que els Consells Locals puguin influir en el govern?

Rotundament sí. I les raons són nombroses. Ha estat l'Assemblea de Representants qui ha ampliat l'autonomia i reforçat el poder d'actuació dels Consells Locals mitjançant la concepció, redacció i aprovació del Codi de Consells Locals i Estructures Territorials el passat mes de març. És el primer text normatiu, d'ençà que els Consells Locals van ser creats el 2019, que els assigna funcions i responsabilitats pròpies i que els equipara en una unitat orgànica a tots els Països Catalans. Aquest codi també obliga el govern a atendre les necessitats i respondre davant els reptes que es trobin aquests òrgans locals.

Aquesta nova dinàmica ha dotat els Consells Locals d'una major efectivitat en les seves funcions i n'ha augmentat la influència en la presa de decisions en l'àmbit de govern. A més, ha enfortit la relació entre les diferents escales de governança, fent que la connexió entre les bases i les esferes superiors sigui més fluida i efectiva. Representa una millora

de la gestió democràtica, més transparent i responsable. La revitalització dels Consells Locals ha estat possible gràcies a la dedicació i la implicació doble de la consellera Montserrat Corrons (representant de l'Assemblea i membre del govern), així com al marc normatiu que la cambra legislativa ha proveït al conjunt del Consell i per al conjunt de la nació.

Ara bé, l'Assemblea de Representants té la missió de supervisar i legislar dins l'àmbit del Consell, amb una visió general i no condicionada només per la gestió executiva de la institució. Els representants hem estat elegits pels registrats de tot el món i representem les nostres circumscripcions. La funció legislativa, entre més funcions, de l'Assemblea de Representants no la poden desenvolupar ni els Consells Locals ni el govern, atès que tenen una funció executiva i que cap dels dos no representen democràticament el cens complet del Consell.

Per tant, davant la perfecta compatibilitat de funcions, no cal estripar l'actual estructura, reflectida al Codi General, debatuda i aprovada per més del 93% dels representants i referendada pel 95% dels votants la tardor del 2022, no fa ni un any encara. No hi ha hagut cap canvi substancial a la realitat catalana, ni al moviment independentista, ni al si del Consell, ni entre els representants que justifiqui fer-ho saltar tot pels aires i llençar a la paperera tota la bona feina que s'hi ha fet.

6. Qui decideix quines normes regeixen al Consell?

A la proposta de reestructuració que s'albira, la responsabilitat sobre la confecció i determinació de les normes internes de funcionament del Consell recauria únicament i exclusiva en el govern, que seria autònom i independent en fer i refer les normes al gust dels seus components, sense haver de retre'n cap compte als electors (el govern no és elegit pels registrats, sinó que els representants elegeixen

un president que després forma un govern amb els consellers que ell decideix) ni haver d'arribar a equilibris i consensos fruit de la deliberació i el debat.

Cap organització civil, ni cap institució amb vocació democràtica, concentraria en la junta de govern els poders normatiu i executiu. Sotmetre les normes i canvis exclusivament a consulta pública, a votants que no tenen ni l'accés al detall ni el coneixement íntim de les qüestions, fa, en realitat, un mal servei a la democràcia. No és més eficient ni garanteix uns resultats que representin més bé els interessos de tots els registrats; només complau la visió restringida i fluctuant d'aquells que formin part del govern en cada moment, sense control ni supervisió de cap òrgan col·legiat elegit pels ciutadans.

7. La seguretat de l'exili és crucial.

Però, pot justificar comportaments autoritaris? Sens dubte, la seguretat de l'exili és una qüestió d'importància capital. No obstant això, aquesta importància no pot ser ni ha de ser utilitzada d'excusa per a adoptar actituds autoritàries o per a prendre decisions sense la deguda consideració de la ciutadania i dels seus representants. El Consell va ser concebut com una institució democràtica que havia d'incorporar la pluralitat i transversalitat del moviment independentista, amb el compromís de gestionar-se de manera efectiva i transparent.

L'Assemblea de Representants és la institució amb la qual aquesta pluralitat es posa en pràctica. Funciona com un fòrum per al debat constructiu i per al consens, per a la formulació i promoció de polítiques i estratègies. També té el rol de vetllar per la transparència i el retiment de comptes del govern, actua com a contrapès del poder executiu i garanteix que aquest actuï d'acord amb els principis democràtics i les aspiracions dels gairebé 100.000 registrats al cens republicà.

L'existència de l'Assemblea de Representants és fonamental per a prevenir el sorgiment de seguidismes acrítics que donin lloc a abusos de poder. La seva funció és també assegurar que les decisions preses pel govern es basen en una comprensió ampla i equilibrada de la realitat, que incorporen múltiples perspectives i eviten així errors de judici o mancances en la visió estratègica.

En resum, mentre que la seguretat de l'exili és indiscutiblement important, no pot ser manipulada per a justificar o encobrir pràctiques que són contràries als fonaments democràtics que són la raó de ser del Consell. És, per tant, essencial que aquest equilibri delicat entre seguretat i democràcia sigui gestionat amb la màxima cura i responsabilitat.

President, el nostre compromís amb la vostra visió, que va donar lloc a la creació del Consell com a institució precursora de la futura República Catalana, roman inalterat. Quan vam plantejar la idea del Consell l'any 2018, vam veure una estructura que es distingia clarament d'altres plataformes i entitats existents. La concepció d'un exili fort i organitzat, arrelat en una estructura democràtica i participativa amb l'ambició de convertir-se en una autoritat nacional cívica i política era, i és, una estratègia que compartim tots nosaltres. Aquesta estratègia aspira que el Consell sigui reconegut com un interlocutor legítim a escala internacional en la lluita per la República Catalana i l'alliberament nacional del conjunt dels Països Catalans.

Lamentablement, la presència i les accions de Toni Comín, amb una trajectòria política molt fluctuant (dins alguns partits avui espanyolistes), i mogut per la promoció d'interessos personals, posen en risc aquest projecte vital. Cada dia que passa amb ell en una posició clau, temem que el projecte del Consell pugui estar marcat per la desconfiança, el despotisme i, fins i tot, per l'obsolescència. Per això, us instem a recuperar l'esperit fundacional del Consell, que aspirava a

ser una estructura moderna, participativa i democràtica. Un Consell que escolti les veus del poble, que fomenti un treball unitari i que faci de la intel·ligència col·lectiva, el diàleg, el consens i el respecte mutu els seus fonaments. Aquests són els pilars que han de guiar-nos per a assolir les fites nacionals que ens hem proposat, no pas l'estructura piramidal i autocràtica, de referèndums populistes, que proposa el senyor Comín.

Amb un profund sentiment d'amargor i amb la mà al cor, us instem a revertir aquesta deriva perillosa que no només posa en risc l'existència del Consell, sinó també la confiança i l'esperança del poble català que encara creu en la viabilitat i l'eficàcia de l'estratègia política de l'exili. Aquesta és una crida a la supervivència de la nostra institució i a la continuïtat de la lluita per la independència de Catalunya.

Atentament i cordial,
Països Catalans,
25 de setembre de 2023.

Jordi Alsina
Sílvia Armengol
Montse Bayà
Júlia Balés
Lali Biosca
M. Rosa Comellas
Albert Donaire
Joan Font
Mònica Gómez
Josep Guia
Montse Martí
Júlia Martín
Montse M. Seriol
Maria Mas
Paula Mas
Abigail Monells
Maribel Muntané

Helena Queral
Dolors Quintana
Marià Riera
Amèlia del Rosal
Jordi Roset
Jaume Sastre
Núria Torras
Montserrat Trepà
Laura Tristan
Raquel Santiago
Laura Urtós
Eduard Vidal
Roger Vilaseca
Mercè Zamora”